

Vraag nr. 2
van 11 oktober 2000
van de heer PAUL WILLE

Regionale landschappen – Samenstelling bestuursorganen

Vlaanderen telt acht regionale landschappen : Hageland, Vlaamse Ardennen, Haspengouw, Meetjesland, ... Zij worden door verschillende sectoren (natuur, economie, landbouw, plattelandsontwikkeling, ...) feitelijk erkend als waardevolle cultuurlandschappen.

Een regionaal landschap is een gebied met landschappelijke waarde, maar tegelijk ook een samenwerkingsverband.

Dit samenwerkingsverband bestaat uit overheden en verenigingen en het heeft in grote lijnen een drietal doelstellingen : ontwikkeling van kleine landschapselementen (hagen, houtkanten, poelen, ...), ontwikkeling van het streekeigen karakter en ruimte bieden aan beleving van het landschap (educatie en toerisme). Het samenwerkingsverband wil elke burger en de diverse sectoren (landbouw, industrie, ...) betrekken bij een duurzame ontwikkeling van het landschap. Het heeft meestal een VZW-structuur, met een algemene vergadering, een raad van bestuur en een secretariaat. De VZW kan acties ondernemen dankzij de financiële bijdragen vanuit verschillende hoeken (natuur, cultuur, economie, landbouw, ...).

Elk regionaal landschap in Vlaanderen valt sedert 1999 onder het uitvoeringsbesluit op de regionale landschappen. Dit besluit bepaalt onder andere de voorwaarden om te worden "erkend" door de Vlaamse overheid als "regionaal landschap".

Om voor een periode van zes jaar te worden erkend, dient het regionaal landschap onder andere een welbepaalde samenstelling te hebben in zijn algemene vergadering en raad van bestuur. Daar knelt soms het schoentje. De regionale landschappen zijn vaak verplicht een statutenwijziging door te voeren met het oog op een samenstelling conform het uitvoeringsbesluit.

1. Zijn de interpretatie (zoals geformuleerd door de afdeling Juridische Dienstverlening van het departement Leefmilieu en Infrastructuur) van artikel 4, § 2 en de inhoud van artikel 4, § 3 van het besluit van de Vlaamse regering (BVR) van 8 december 1998 tot vaststelling van de regels voor de voorlopige en definitieve erkenning van regionale landschappen (Belgisch Staatsblad

van 12 februari 1998 – gewijzigd bij BVR van 11 mei 1999, BS van 24 juni 1999) niet strijdig met de geest van artikel 54, § 1 (en artikel 6) van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (BS van 10 januari 1998) en artikel 2 van het besluit op de regionale landschappen ?

2. Belemmeren de limitatieve samenstelling van de algemene vergadering en de bindende verdeling van het aantal zetels per sector in de raad van bestuur niet het totstandkomen van een draagvlak rond natuur- en landschapszorg ? Zijn ze niet strijdig met de geest van het decreet op het natuurbehoud, de nieuwe inzichten rond regels van goed bestuur, de verscheidenheid van de financieringsbronnen, enzovoort ?

3. Meer specifiek inzake de samenstelling van de algemene vergadering

Waarom mogen volgens het artikel 4, § 2 enkel volgende doelgroepen deel uitmaken van de algemene vergadering : provincie en gemeenten ; erkende milieu- en natuurverenigingen ; erkende landbouworganisaties ; erkende verenigingen ter bevordering van toerisme en recreatie ; erkende wildbeheerseenheden ?

Met andere woorden : waarom heeft men het aantal doelgroepen willen beperken of waarom wordt artikel 4, § 2 limitatief geïnterpreteerd door de afdeling Juridische Dienstverlening van het departement Leefmilieu en Infrastructuur ?

Waarom mogen bijvoorbeeld volgende doelgroepen niet zetelen in de algemene vergadering van het Regionaal Landschap Meetjesland :

- polderbesturen en wateringen ;
- cultuur: vereniging voor heemkunde, plaatselijke afdeling van Davidsfonds, plaatselijke afdeling van Willemsfonds, ...
- streekontwikkeling : opbouwwerk, streekplatform, gewestelijke ontwikkelingsmaatschappij, Kamer van Koophandel (regionale afdeling) ;
- andere (ongetwijfeld zijn er nog doelgroepen in onze maatschappij) ?

4. Meer specifiek inzake de samenstelling van de raad van bestuur

Waarom moet volgens artikel 4, § 3 de raad van bestuur voor minstens eenderde bestaan uit vertegenwoordigers van de provincie en/of gemeenten, minstens eenderde uit milieu- en natuurverenigingen en minstens eenderde uit de rest ?

Antwoord

1. Neen.

In de nota van 8 december 1998 aan de Vlaamse regering over het ontwerpuitvoeringsbesluit wordt bij de toelichting aangegeven dat het de bedoeling is van de wetgever om het regionaal landschap als rechtspersoonlijkheid via een algemene vergadering van de raad van bestuur te laten vertegenwoordigen door de volgende doelgroepen : de provincie en de gemeenten, de erkende milieu- en natuurverenigingen, erkende landbouworganisaties, erkende wildbeheerseenheden en verenigingen ter bevordering van toerisme en recreatie, voorzover zij actief zijn binnen het werkingsgebied van een regionaal landschap.

De opsomming is juridisch gezien dus limitatief.

2, 3 en 4. In het natuurdecreet hebben de regionale landschappen een duidelijke opdracht meegekregen als instrument van het natuurbehoud. Vandaar is het belangrijk dat er een strikte zetelverdeling is in de raad van bestuur, zodat de natuur- en milieuverenigingen, de lokale besturen en de geviseerde doelgroepen voldoende vertegenwoordigd zouden zijn.

Bovendien vind ik het belangrijk dat de aansturing vanuit natuurbehoud en landschapszorg gebeurt. Door de zetelverdeling wordt de opdracht van de regionale landschappen scherp gesteld en geconcentreerd op de doelgroepen waarmee prioritair dient te worden samengewerkt.

Als via de regionale landschappen reeds heel wat vernieuwende initiatieven inzake natuurbehoud tot stand kunnen worden gebracht in consensus tussen de sectoren natuur, landbouw, jacht en recreatie en dit wordt gedragen door de lokale besturen, dan kan de werking van het regionaal landschap ongetwijfeld gunstig worden geëvalueerd.

De strikte verdeling van de zetels was overigens een expliciete vraag van de Vlaamse Hoge Raad

voor Natuurbehoud, die in zijn advies van 3 april 1998 stelt dat er geen overwicht komt in de beslissingen van de doelgroepen vermeld in artikel 4, § 2, 3°.

Ook voor de lokale besturen lijkt het mij niet zinvol dat deze een overwicht zouden krijgen in de bestuursorganen, aangezien het niet de bedoeling kan zijn om van de regionale landschappen uitvoerende instrumenten van de lokale besturen te maken.

Natuurlijk is het wenselijk dat een ruimer aantal doelgroepen wordt betrokken bij de initiatieven van de regionale landschappen.

Het uitvoeringsbesluit bepaalt expliciet dat het regionaal landschap zou samenwerken met derden, of dat ze initiatieven van derden ondersteunt. Zelf ben ik dan ook de mening toegedaan dat het beter zou zijn geweest indien een ruimere algemene vergadering met een ruimer aantal doelgroepen zoals door de Vlaamse volksvertegenwoordiger werd aangegeven, in het uitvoeringsbesluit werd opgenomen.

Ik wil er hem evenwel op wijzen dat het de regionale landschappen vrij staat om ook andere doelgroepen, indien het regionaal landschap en deze doelgroepen dit wensen, te laten deelnemen aan de algemene vergadering, evenwel als niet-effectief of adviserend lid.

Een andere suggestie is om dit te organiseren binnen een klankbordgroep waar initiatieven in consensus totstandkomen.

Men mag zich dan ook niet blindstaren op de samenstelling van de algemene vergadering. Het huidige kader volstaat om, mits enige creativiteit, voldoende doelgroepen te betrekken, om zo te werken aan een ruim maatschappelijk draagvlak voor initiatieven inzake het natuurbehoud, het bevorderen van een streekeigen karakter, van natuurrecreatie en natuureducatie, van het recreatief medegebruik, het beheer, het herstel, de aanleg en de ontwikkeling van kleine landschapselementen.